

fun nu meget betingelsesviis kan understøtte den, troer jeg at skylde mig selv, idetmindste til en vis Grad, at bringe Grundene herfor til Klarhed, idet jeg dog ogsaa troer med Hensyn til Sagen selv at kunne tilføie et og andet Moment, som ikke er blevet fremhøvet i den stedsundne Discussion. Forsaavidt der har været talt om Landemoderne, har jeg ogsaa en Følelse af, at der indtil en vis Grad er gjort de iaar sammentraadte Landemoder nogen Uret. Det, som Landemoderne have tiltaget sig, have de nemlig ikke tiltaget sig som Bisper og Provster. Jeg er fuldkommen enig i, at man her maa nedlægge Indsigelse mod at betragte Landemoderne enten i deres nuværende Skikkelse eller i den udvidede Skikkelse, der iaar blev dem tildeel, som en Repræsentation for Folket, saalænge de kun bestaae af Geistlige, da Folket ikke kan repræsenteres blot af Geistlige. Jeg er dernæst enig med dem, der med Styrke have holdt paa Rigsdagens Ret til at gribe ind i dette Anliggende. Der er i Grundloven tilfagt en Lov, og ingen Lov kan komme istand uden Rigsdagens Medvirning. Jeg vil tilføie et tredie Moment, som ikke endnu er nævnt. Jeg holder meget stærkt paa, at, saalænge vi ikke faae en ny Lov, er der vel mange Huller i vor Kirkeforfatning, men vi have dog en Kirkeforfatning og mange bestaaende kirkelige Love, som maae opretholdes og respecteres, og jeg vil altid stærkt kæmpe mod dem, der troe at kunne benytte Mellemtiden som en Oplosningens og Desorganisationens Tid. Forsaavidt staaer jeg paa Forslagstillerens Side. Jeg staaer paa hans Side med Hensyn til Duffet om at frembringe en endelig Kirkeforfatning, og jeg respecterer den Consequents, hvormed han anseer det for nødvendigt fra sin Side at bringe Sagen frem; men — jeg udtaler det ganske aabent — jeg har intet Haab om, at der i dette Dieblif kan tilveiebringes en Kirkeforfatning, jeg har intet Duffet om, at Rigsdagen denne gang eller meget snart skulde sætte sig i Virksomhed, for trods visse Vanskeligheder og Besvær dog nogenlunde at tilveiebringe en Kirkeforfatning. Den lutheriske Kirke har i meer end 300 Aar ikke havt nogen saadan Forfatning og Styrelse, ikke havt noget folkeligt Organ. Det

er et Savn for denne Kirke, men det er ikke let, efter en lang Udfættelse af saadanne Institutioner, at skabe dem, og man maa derfor ikke vente, at det gaaer hurtigt og let dermed. Hvad der nu foreligger er, at den ene Side af Folket her i Landet, Geistligheden, — det er kun den ene Side af Kirken, og naar vi have Tillid til Kirken og ville bringe den Midler og Former for et nyt Liv, maae vi troe, at der hos den er Sands for og Forstand paa kirkelige Ting — ikke har forenet sig til nogen sælles Tanke om en Kirkeforfatning. Der kan udsættes Noget paa den Form, hvorunder dette Resultat er fremkommet; de parlamentariske Former, under hvilke Forhandlingerne have været førte, lade overmaade meget tilbage at ønske. Men uagtet jeg troer, at Mangelen paa rigtige Former har gjort, at Resultatet stiller sig s. Gr. med Hensyn til Tallet lidt anderledes, end det ellers vilde have gjort, kan jeg ikke skjule for mig selv, at den danske Geistlighed ikke har ydet det Forslag, hvori jeg har taget Deel, den Sympathie, som vi havde ventet, at det skulde faae. Naar vi da nu skulle søge meget stærkt at fremme Forslaget, maatte vi see, at det havde vundet Sympathie fra en anden Side. Naar vi skulle antyde, at Manglen paa Sympathie hos Geistligheden laae i en Lyst hos denne til at beholde Herredømmet for sig selv, og vi derfor skulde gaae til Sagen, for at udrydde Kirken af et Hierarchie, maatte det paa den anden Side foreligge, at der hos Kirkens verdslige Medlemmer havde vist sig en stor Lyst til at faae Sagen fremmet, der kunde siges at gaae i en bestemt Retning, en Lyst til nogenlunde at slutte sig til det fremkomne Forslag. Nu, jeg anseer det foreliggende Forslag for i det Hele at være godt og fornuftigt, men der har heller ikke fra Kirkens verdslige Medlemmers Side yttret sig den Sympathie, paa hvilken vi havde regnet; en saadan er for Dieblifket ikke tilstede. Jeg kjender mange fornuftige og brave Mænd, der — og jeg troer det gjælder om Fleerheden af de verdslige Medlemmer af Kirken — i dette Dieblif have en Sky og Frygt for den Tanke, selv at komme ind i en saadan kirkelig Forsamling, de føle sig ikke dette Kald vorne, Sagen er dem endnu for ny, de føle ikke hos